

Αναλύσεις Επικαιρότητας, 1/2020

11 Μαρτίου 2020

Το ΚΕΠΕ, το μεγαλύτερο Κέντρο Οικονομικών Ερευνών της χώρας, πραγματοποιεί στη σειρά «Αναλύσεις Επικαιρότητας» σύντομες και τεκμηριωμένες αναλύσεις σε οικονομικά ζητήματα που απασχολούν τον δημόσιο βίο της χώρας, με στόχο την υπεύθυνη ενημέρωση της Κοινωνίας και της Πολιτείας.

Καθηγητής Παναγιώτης Λιαργκόβας

Πρόεδρος Δ.Σ. ΚΕΠΕ & Επιστημονικός Διευθυντής

Επιπτώσεις του νέου κορωνοϊού (2019-nCoV) στην ελληνική οικονομία: πιθανά σενάρια¹

Υφιστάμενη κατάσταση

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας αξιολόγησε σήμερα την εξάπλωση του νέου κορωνοϊού (2019-nCoV) ως πανδημία. Παγκοσμίως, ο αριθμός των κρουσμάτων έχει υπερβεί τις 118.000, με πάνω από 4.000 ανθρώπους να έχουν χάσει τη ζωή τους από τον νέο κορωνοϊό. Η Ελλάδα πλέον μετράει 99 επιβεβαιωμένα κρούσματα.

Κεντρικό θέμα συζήτησης αποτελούν, τόσο σε συνολικό όσο και επίπεδο μεμονωμένων χωρών, οι οικονομικές επιπτώσεις του 2019-nCoV, οι οποίες θα εξαρτηθούν από τη διάρκεια, την ένταση και τον βαθμό εξάπλωσης της νόσου. Εντούτοις, οι παράγοντες αυτοί είναι πολύ δύσκολο να προβλεφθούν ή/και να ποσοτικοποιηθούν, ενισχύοντας έτσι την αβεβαιότητα που συνδέεται με το φαινόμενο.

Σύμφωνα με πρόσφατες προβλέψεις του ΟΟΣΑ (2.3.2020), στο βασικό σενάριο η παγκόσμια μεγέθυνση θα είναι 2,4% κατά το 2020, δηλαδή μικρότερη κατά μισή ποσοστιαία μονάδα (π.μ.) συγκριτικά με την πρόβλεψη του Νοεμβρίου 2019. Αντίστοιχα, για την Ευρωζώνη προβλέπεται μεγέθυνση της τάξης του 0,8%, μειωμένη κατά 0,3 π.μ. συγκριτικά με την πρόβλεψη του Νοεμβρίου. Στο πιο απαισιόδοξο σενάριο, η παγκόσμια μεγέθυνση υπολογίζεται στο 1,5 %, μειωμένη κατά 1,4 π.μ. συγκριτικά με την πρόβλεψη του Νοεμβρίου, ενώ για την Ευρώπη η αντίστοιχη μείωση υπερβαίνει τη μία π.μ. Η επίπτωση μιας πιθανής επιβράδυνσης της ευρωπαϊκής οικονομίας στο ελληνικό ΑΕΠ εκτιμήθηκε από το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο μέσω υποδείγματος σε 0,3 και 0,7 π.μ. στα δύο εξεταζόμενα δυσμενή σενάρια.

Οι βασικοί δίαυλοι επίδρασης στην ελληνική οικονομία είναι οι ακόλουθοι:

- Υπηρεσίες ιατρικής περίθαλψης, αντιμετώπισης, παρακολούθησης της νόσου
- Τουριστικές και ταξιδιωτικές υπηρεσίες, εστίαση και λοιπές υπηρεσίες (συνέδρια, εκθέσεις, διασκέδαση και ψυχαγωγία)
- Εμπόριο-Μεταφορές
- Παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες
- Επενδυτικά έργα
- Ιδιωτική κατανάλωση

¹ Για την ανάλυση συνεργάστηκαν οι ερευνήτριες Α. Κοντόλαιμου, Γ. Σκίντζη και Α. Τσούμα.

- Τιμές πρώτων υλών, άλλων αγαθών και υπηρεσιών
- Αγορά εργασίας
- Χρηματαγορές

Σενάρια

1. «Ήπιο σενάριο»: Η επιδημία περιορίζεται και ελέγχεται εντός του Μαρτίου.
 - Μείωση του ετήσιου ρυθμού μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,1%-0,3% για το 2020 σε σχέση με την ισχύουσα πρόβλεψη
 - Ήπιες επιπτώσεις στον τουρισμό, το εμπόριο και τις μεταφορές
 - Οριακή επίδραση στην κατανάλωση και τις επενδύσεις.
2. «Μετριοπαθές σενάριο»: Η επιδημία περιορίζεται και ελέγχεται εντός του δευτέρου τριμήνου του 2020.
 - Μείωση του ετήσιου ρυθμού μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,4%-0,6% για το 2020 σε σχέση με την ισχύουσα πρόβλεψη
 - Αυξημένες ανάγκες για ιατρική περίθαλψη και αντιμετώπιση του φαινομένου
 - Μέτριες επιπτώσεις στον τουρισμό, το εμπόριο και τις μεταφορές. Επηρεάζεται η τουριστική κίνηση κατά την περίοδο του Πάσχα, τον Μάιο και κατά τον πρώτο καλοκαιρινό μήνα. Εντονότερες είναι οι επιπτώσεις στις εισαγωγές και τις εξαγωγές.
 - Μέτριες επιπτώσεις στη βιομηχανία λόγω των διαταραχών στις διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες
 - Μέτρια επίδραση στην κατανάλωση και τις επενδύσεις
 - Επιπτώσεις περιορισμένης κλίμακας στα βασικά μεγέθη της αγοράς εργασίας.
3. «Δυσμενές σενάριο»: Η επιδημία επεκτείνεται και στο τρίτο τρίμηνο του 2020.
 - Μείωση του ετήσιου ρυθμού μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,7%-0,9% για το 2020 σε σχέση με την ισχύουσα πρόβλεψη
 - Σημαντική δημοσιονομική δαπάνη για ιατρική περίθαλψη και αντιμετώπιση του φαινομένου
 - Σημαντικές επιπτώσεις στον τουρισμό, το εμπόριο και τις μεταφορές. Επηρεάζεται η τουριστική κίνηση κατά τη θερινή περίοδο και μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου. Πλήττονται σε σημαντικό βαθμό οι εισαγωγές και οι εξαγωγές.
 - Σημαντικές επιπτώσεις στη βιομηχανία λόγω των διαταραχών στις διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες
 - Βαθύτερη επίδραση στην κατανάλωση και τις επενδύσεις με σημαντική επιδείνωση των προσδοκιών και του οικονομικού κλίματος
 - Επιπτώσεις μεγαλύτερης κλίμακας στα βασικά μεγέθη της αγοράς εργασίας.

Στην τρέχουσα συγκυρία, ο βαθμός αβεβαιότητας αναφορικά με την εξάπλωση του νέου κορωνοϊού (2019-nCoV) παραμένει σημαντικός. Με την πάροδο του χρόνου, θα είναι πιο εύκολο να αξιολογηθεί ποιο από τα σενάρια είναι περισσότερο πιθανό καθώς, για παράδειγμα, στα τέλη Μαρτίου είτε θα έχει επιβεβαιωθεί είτε θα έχουμε απομακρυνθεί από το «ήπιο σενάριο».

Σημειώνεται ότι τα παραπάνω σενάρια ενδέχεται να επηρεαστούν είτε θετικά είτε αρνητικά από άλλους παράγοντες σε εγχώριο και διεθνές επίπεδο, όπως η αυξημένη τουριστική κίνηση εφόσον η χώρα θεωρηθεί ασφαλής προορισμός σε σχέση με άλλους, η εξέλιξη του μεταναστευτικού-προσφυγικού ζητήματος, η εξέλιξη των εμπορικών σχέσεων ΗΠΑ-Κίνας, ΗΠΑ-ΕΕ και ΕΕ-Ην. Βασιλείου και οι ευρύτερες γεωπολιτικές εξελίξεις. Απαραίτητη είναι η επαναξιολόγηση της κατάστασης μέσα στον Απρίλιο στη βάση των ενδείξεων και των στοιχείων που θα είναι τότε διαθέσιμα.

Μέτρα πολιτικής

Δεδομένης της έκτασης που λαμβάνει το φαινόμενο, ενισχύεται η ανάγκη για συνεργασία μεταξύ των φορέων σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο μέσα από τη λήψη στοχευμένων μέτρων, οι βασικοί πυλώνες των οποίων είναι:

- Ενίσχυση των υπηρεσιών υγείας
- Προστασία των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων
- Στοχευμένη στήριξη των κλάδων και των τοπικών κοινωνιών που πλήττονται
- Θωράκιση της αγοράς εργασίας
- Δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Ήδη λαμβάνονται συγκεκριμένα μέτρα από τις κυβερνήσεις σε διεθνές επίπεδο και στην Ελλάδα, τα οποία αναπροσαρμόζονται διαρκώς ανάλογα με τις εξελίξεις. Ειδικότερα, στην Ελλάδα ανακοινώθηκαν και λαμβάνονται μέτρα για την τόνωση της ρευστότητας και τη διαφύλαξη της απασχόλησης, με στόχο να περιοριστούν οι αρνητικές συνέπειες της εξάπλωσης του ιού στην πραγματική οικονομία και τα δημόσια οικονομικά.

Στην κατεύθυνση αυτή, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) προτίθεται να αναλάβει τις αναγκαίες πρωτοβουλίες και να χρησιμοποιήσει όλα τα απαραίτητα εργαλεία για την αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων, εστιάζοντας σε θέματα ρευστότητας, καθώς και στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και επιμέρους κλάδων που πλήττονται και των εργαζομένων σε αυτούς. Επίσης, η ΕΕ κρίνει αναγκαία την ευέλικτη εφαρμογή των ευρωπαϊκών κανονισμών, ειδικά σε ό,τι αφορά την κρατική βοήθεια και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης.